

საგადასახადო დავები

(გადამხდელთა ყველაზე მწვავე და მტკივნეული პრობლემა)

საგადასახადო კოდექსში 2008 წლის 26 დეკემბრის №871 კანონით შეტანილი ცვლილებები და დამატებები გარკვეულად საგადასახადო დავებსაც შეეხო. წინამდებარე სტატიაში მინდა ყურადღება გავამახვილოთ იმ პრობლემებზე, რომელიც თან ახლავს საგადასახადო დავებს, რომლებიც გადამხდელთა და საგადასახადო ორგანოებს არათანაბარ პირობებში აყენებს. საბოლოო ჯამში ჯი გადამხდელთა ინტერესებისა და უფლებების შელახვას იწვევს.

როცა საგადასახადო დავებზე ვინცებთ საუბარს, პირველ რიგში აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ საგადასახადო კოდექსის მოქმედი დებულებებით გადამხდელის და საგადასახადო ორგანო თავიდანვე არათანაბრობ პირობებში იმყოფებიან, კერძოდ, საქმის არსი მდგომარეობს იმაში, რომ მიუხედავად იმისა, ვინ იტყვის უარს მოთხოვნის შესრულებაზე, საგადასახადო დავის დაწყება ყველა შემთხვევაში მაინც გადამხდელის გადამხდელს უხდება, კერძოდ:

1. თუ გადამხდელის გადამხდელი საგადასახადო ორგანოსგან მიიღებს საგადასახადო მოთხოვნას, ან რაიმე ინდივიდუალურ-სამართლებრივ აქტს და არ ეთანხმება მას, იგი ვალდებულია, აღნიშნული დოკუმენტების მიღებიდან 20 კალენდარული დღის ვადაში გაასაჩივროს იგი სსკ-ის 44-ე მუხლით დადგენილი წესით საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში, ან კიდევ სასამართლოში (ამ უკანასკნელის შემთხვევაში გადამხდელი საგადასახადო ორგანოს უგზავნის წერილობით შეტყობინებას, რომ მან დავის დადგენის ფორმად

აირჩია დავის დადგენა სასამართლოს მიერ).

2. თუ გადამხდელის გადამხდელი საგადასახადო ორგანოში შეიტანს შესაგებებელს, ან კიდევ საჩივარს და მასზე დადგენილ ვადაში (20 კალენდარული დღე) საერთოდ ვერ მიიღებს რაიმე პასუხს (გადაწყვეტილებას საჩივრის განხილვის ვადის შეჩერებაზე, საჩივრის ნაწილობრივ დაკმაყოფილებაზე, საჩივრის საერთოდ დაუკმაყოფილებლობაზე) ავტომატურად გადამხდელის მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარად ითვლება და გადამხდელი ვალდებულია 5 კალენდარული დღის ვადაში გაასაჩივროს იგი შემდგომ ინსტანციაში, ან ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში, ან კიდევ სასამართლოში.

როგორც ვხედავთ, დავის დაწყება ორივე შემთხვევაში გადამხდელის გადამხდელს უხდება. გამოდის, რომ ფინანსთა სამინისტროს ფაქტობრივად მიეცა უფლება, თავის სისტემაში არ განიხილოს გადამხდელის გადამხდელის საჩივარი და პასუხიც კი არ მისცეს მას – ეს კი პირდაპირ ეწინააღმდეგება ზოგად ადმინისტრაციულ კოდექსს, მეტიც, იგი ეწინააღმდე-

სულიკო ფუტყარაძე

საქართველოს ბიზნესმენთა ფედერაციის აჭარის რეგიონული ფილიალის თავმჯდომარე, ექსპერტი

გება სახელმწიფო ორგანოთა კონსტიტუციურ ვალდებულებას.

აღნიშნულს თან ახლავს ის პრობლემა, რომ რამდენადაც საგადასახადო დავის დაწყება, ყველა შემთხვევაში გადამხდელის გადამხდელს უხდება, სასამართლოში დავის დაწყების შემთხვევაში სახელმწიფო ბაჟის გადახდის ვალდებულებაც მასვე წარმოექმნება, რაც გადამხდელისთვის გარკვეული ხარჯია, რომ აღარაფერი ვთქვათ სხვა დამატებით ხარჯებზე, რომლებიც თან ახლავს სასამართლო წესით დავებს.

აქვე მკითხველის ყურადღება მინდა გავამახვილო იმ გარემოებაზეც, რომ სასამართლოში დავის დაწყების შემთხვევაში გადამხდელის გადამხდელი თავიდანვე უნდა განეწყოს იმისათვის, რომ საგადასახადო დავა ბოლო ინსტანციის (უზენაესი სასამართლოს) ჩათვლით გაგრძელდება, რამდენადაც, თუ საგადასახადო დავა სასამართლოს პირველ (რაიონულ, საქალაქო) ან მეორე (სააპელაციო) ინსტანციაში გადამხდელის სასარგებლოდ არ დაკმაყოფილდა, ან ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გადამხდელის გადამხდელს ავტომატურად მოუხდება სამივე ინს-

ტანციისთვის გათვალისწინებული სახელმწიფო ბაჟის შესაბამისად 3%-ის, 4%-ის და 5%-ის გადახდა. თუ მოხდა, ისე რომ რომელიმე ინსტანციამ დავა გადამხდელის სასარგებლოდ მთლიანად დააკმაყოფილა, საგადასახადო ორგანოები (გადამხდელი ცამდე მართალი რომც იყოს) ბოლო ინსტანციამდე, მაინც გაასაჩივრებენ, რაც მნიშვნელოვან ხარჯებთან ერთად გადასახადის გადამხდელს მორალურ ზიანსაც აყენებს.

გამომდინარე საგადასახადო დავების პრაქტიკიდან (პირადი გამოცდილებიდან), მინდა მკითხველს ვურჩიო, რომ თუ მათ ამ თვალსაზრისით პრობლემა წარმოექმნათ, უმჯობესია დავა ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში განხილვით დაიწყონ – ჯერ ერთი, ამით თავიდან აიცილებენ იმ ფინანსურ ხარჯებს (სახელმწიფო ბაჟის სახით), რომელიც თან ახლავს საგადასახადო დავებს სასამართლოს სისტემაში. თუ თქვენი დავა სამართლიანია, მასში ფინანსთა სამინისტროს სისტემის მუშაკთა (დავების საბჭოს წევრების) დარწმუნება უფრო იოლია, ვიდრე სასამართლოში სიმართლის დამტკიცება. ეს გზა იმიტომაც მიმართა გამართლებულად, რომ თუ თქვენი საჩივარი ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში არ დაკმაყოფილდა, საშუალება გრჩებათ იგი სასამართლოში გააგრძელოთ, ხოლო სასამართლო სისტემაში დავის დაწყებისას გადამხდელს აღარ აქვს საშუალება, საგადასახადო დავა ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში გადაიტანოს.

ახლა კი იმ კონკრეტულ ცვლილებებზე გადავიდეთ, რაც საგადასახადო კოდექსში საგადასახადო დავებთან მიმართებაში 2008 წლის 26 დეკემბრის ცვლილებებით და დამატებებით განხორციელდა.

ცვლილებები საგადასახადო დავების (კარი VIII, თავები XIX, XX) 17 მუხლიდან (145-161) მხოლოდ ორს (145,148) არ შეხებია, დანარჩენმა 15-მა მუხლმა მეტნაკლებად ტექნიკური და რედაქციური ხასიათის ცვლილებები განიცადა, ბევრ მათგანში კი გარკვეული დამატებებიც შევიდა.

ტექნიკური ხასიათის ცვლილებები ძირითადად გამოიხატება იმაში, რომ საგადასახადო კოდექსში ადრე გამოყენებული სიტყვები „გადასახადის გადამხდელმა/საგადასახადო აგენტმა ან სხვა ვალდებულმა პირმა,“ ისე, როგორც მთელ საგადასახადო კოდექსში, მოცემულ მე-8 კარში შეცვლილია სიტყვა – „პირით“, რაც არსებითად არ ცვლის საგადასახადო კოდექსის ამ მუხლების შინაარსს.

რედაქციური ხასიათის ცვლილებები შევიდა სსკ-ის 146-ე მუხლის მე-8 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტში, რომლის მიხედვითაც, ზუსტდება, რომ თუ შემოსავლების სამსახურის ან საბჭოს მიერ (იგულისხმება ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული საგადასახადო დავების საბჭო) პირის მიმართ უკვე მიღებულია გადაწყვეტილება, იმავე პირის საჩივარი მათ მიერ ხელახლა აღარ განიხილება, ხოლო იმავე მუხლის მე-11 ნაწილში შეტანილი დამატებით ზუსტდება ის დოკუმენტები, რომელთა არარსებობის შემთხვევაში საჩივარი ითვლება არასრულყოფილად და აღნიშნული საჩივრის განხილვის შეჩერების საფუძველი გახდება. აქედან გამომდინარე, გადამხდლების ყურადღება უნდა მივაპყროთ, იმ გარემოებას, რომ საჩივრის წარდგენისას საჭიროა ყურადღებით მოვეკიდოთ საჩივრის შედგენას. საჩივარი უნდა აკმაყოფილებდეს სსკ-ის 147-ე მუხლის მე-3 და მე-4 ნაწილის მოთხოვნებს, კერძოდ:

3. საჩივარი და მისი დანართების ყველა გვერდი უნდა დაინომროს და საჩივრის ბოლოში ხელის მოწერამდე სიტყვიერად მიეთითოს შევსებული ფურცლების რაოდენობა.

4. მოდავე მხარე ვალდებულია ხელი მოაწეროს საჩივრისა და დანართების ყველა გვერდზე.

ახალი რედაქციიდან გამომდინარე, დამატებითი მოთხოვნაა, რომ საჩივარს თან დაერთოს გასაჩივრებული საგადასახადო მოთხოვნა, საგადასახადო ორგანოს შესაგებებელი, წერილობითი

შეტყობინება (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), ან საგადასახადო/საბაჟო ორგანოს მიერ გამოცემული სხვა ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, შემომწმების აქტი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და გასაჩივრებული აქტის მომჩივანისათვის ჩაბარების დამადასტურებელი დოკუმენტი.

აქვე გადამხდელთა ყურადღება მინდა მივაპყრო იმ სიახლესაც, რომ სსკ-ის 149-ე მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის ახალი რედაქციის შესაბამისად მომჩივანი ვალდებულია საჩივარში მიუთითოს მისთვის გადაწყვეტილების ჩაბარების თარიღი და არა ზოგადად მიღების თარიღი, როგორც ეს 2008 წლის 26 დეკემბრის ცვლილებებამდე მოქმედ რედაქციაში იყო. ამასთან (როგორც უკვე ზემოთ აღვნიშნე) გადაწყვეტილების ჩაბარების თარიღი მომჩივანის მიერ უნდა დადასტურდეს შესაბამისი მტკიცებულებით.

ახალი რედაქციით სსკ-ის 152-ე მუხლის პირველი ნაწილი ასე ჩამოყალიბდა:

პირს უფლება აქვს საგადასახადო ორგანოსგან შესაგებლის მიღებიდან 20 კალენდარული დღის ვადაში, ხოლო ამ კოდექსის 147-ე მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრულ ვადაში მისი მიუღებლობის შემთხვევაში – ამ ვადის ამონურვიდან 20 კალენდარული დღის ვადაში დავა გააგრძელოს ამ კოდექსით გათვალისწინებული ფორმით.

გადამხდელთათვის სასიკეთო სიახლეა, ის რომ თუ აქამდე მოქმედი რედაქციით პირს (გადამხდელს) უფლება ჰქონდა საგადასახადო ორგანოსგან შესაგებლის მიღებიდან 5 კალენდარული დღის ვადაში ან კიდევ გადამხდელის შესაგებელზე საგადასახადო ორგანოდან 15 კალენდარული დღის ვადაში პასუხის მიუღებლობისას (რაც გადამხდელის შესაგებებელზე ავტომატურად უარის თქმას ნიშნავს) – აღნიშნული ვადების ამონურვიდან 5 კალენდარული დღის ვადაში გადამხდელს დავა

უნდა გაეგრძელებინა დადგენილი ფორმით ან ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში, ან კიდევ სასამართლოში, ეს ვადა 20 კალენდარულ დღემდე გაიზარდა, რაც ვფიქრობთ სავსებით კანონზომიერია.

ანალოგიურად ცვლილებები შევიდა სსკ-ის 155-ე მუხლში და მასში მითითებული საგადასახადო ორგანოს გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადა 5 კალენდარულ დღის ნაცვლად 20 კალენდარულ დღემდე გაიზარდა.

სსკ-ის 156-ე მუხლის პირველი ნაწილის ცვლილებებამდე მოქმედი რედაქციის შესაბამისად თუ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახური დაასკვნიდა, რომ სათანადოდ არ იყო გამოკვლეული საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის გარემოებები, იგი უფლებამოსილი იყო გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გამომცემ საგადასახადო ორგანოსთვის დაევალებინა, განმეორებით განეხილა და შეესწავლა მხოლოდ სადაო საკითხი საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის მიერ მითითებულ ვადაში, რომელიც არ შეიძლება აღემატებოდეს 30 სამუშაო დღეს.

კანონპროექტის ავტორთა ინიციატივით, კოდექსის აღნიშნულ მუხლში დამატებით მოთხოვნად ჩაიდო, რომ ამ ვადის გაგრძელება შეიძლება სამჯერ – ვადის თითოეული გაგრძელება შესაძლებელია

15 სამუშაო დღით.

საგადასახადო კოდექსის 158-ე მუხლში (საბჭო, საბჭოს სხდომა და რეგლამენტი) შეტანილი ცვლილებებით ამ მუხლის მე-2 ნაწილი შემდეგნაირად ჩამოყალიბდა:

„2. საბჭო დავას სხდომაზე იხილავს საჩივრის მიღებიდან 20 კალენდარული დღის ვადაში, თუ ამ მუხლით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. აღნიშნულ ვადაში საბჭოს აპარატს უფლება აქვს ჩაატაროს მოსამზადებელი სხდომები. თუ საბჭო დაასკვნის, რომ სათანადოდ არ არის გამოკვლეული საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოებები, იგი უფლებამოსილია, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გამომცემ საგადასახადო ორგანოს დაავალოს, განმეორებით განიხილოს და შეისწავლოს მხოლოდ სადაო საკითხი საბჭოს მიერ მითითებულ ვადაში, რომელიც არ შეიძლება იყოს 30 სამუშაო დღეზე მეტი. აღნიშნულ პერიოდში დავის განხილვა ჩერდება. ამ ვადის გაგრძელება შეიძლება სამჯერ, ვადის თითოეული გაგრძელებისას-არა უმეტეს 15 სამუშაო დღით.“

კოდექსის 158-ე მუხლის მე-2 ნაწილის ყოფილ რედაქციაში ჩანანერი „ამ მუხლის პირველ ნაწილში მითითებულ ვადაში ჩაატაროს მოსამზადებელი სხდომები (ეს ნაწილი ისედაც გაუმართავი იყო, რამდენადაც ამ მუხლის (158-ე) | ნაწილში საერთოდ არ იყო მითითე-

ბული ვადა, ვადა მითითებული იყო მე-2 ნაწილის შესავალ ნაწილში) შეიცვალა ჩანანერით „აღნიშნულ ვადაში საბჭოს აპარატს უფლება აქვს ჩაატაროს მოსამზადებელი სხდომები (ცხადია, ლაპარაკია ამავე მე-2 ნაწილის შესავალში აღნიშნულ 30 კალენდარული დღის ვადაზე). მოცემულ ცვლილებათა კანონპროექტის ავტორები (საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო) კანონპროექტის განმარტებითი ბარათით მიანიშნებენ, რომ აღნიშნულ ჩანანერის აუცილებლობა განპირობებულია საბჭოს უფლება-მოვალეობის გაზრდის აუცილებლობიდან გამომდინარე. ამ ჩანანერით ადრე არსებული სხდომების ჩატარების შესაძლებლობა შეიცვალა, აუცილებელი უფლებებით – ჩაატაროს მოსამზადებელი სხდომები.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 159-ე მუხლის (საბჭოს გადაწყვეტილება) ყოფილი რედაქციის პირველი ნაწილით განსაზღვრული იყო საბჭოს მიერ მისაღები გადაწყვეტილებების სახეები. მის ჩამონათვალში მითითებული არ იყო საჩივრის განუხილველად დატოვების თაობაზე, როგორც საბჭოს გადაწყვეტილების ერთ-ერთ სახეზე, არადა, ამის უფლებას საბჭოს საგადასახადო კოდექსის 147-ე მუხლის მე-6, 152-ე მუხლის მე-3 და 155-ე მუხლის მე-3 ნაწილები აძლევდა, სრულიად კანონზომიერად კოდექსის 159-ე მუხლის პირველ ნაწილში საბჭოს გადაწყვეტილების ჩამონათვალს დაემატა ახალი „დ“ ქვეპუნქტი: **„განუხილველად დატოვოს საჩივარი“**, შესაბამისად, აღნიშნული დამატების გათვალისწინებით საგადასახადო კოდექსის 159-ე მუხლის პირველი ნაწილი ახლა უკვე ასე ჩამოყალიბდა:

„1. საბჭო უფლებამოსილია დავის განხილვის საფუძველზე:

ა) დააკმაყოფილოს საჩივარი და გააუქმოს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის გადაწყვეტილება;

ბ) ნაწილობრივ დააკმაყოფილოს საჩივარი და ნაწილობრივ

გააუქმოს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის გადანყვეტილება;

გ) არ დააკმაყოფილოს საჩივარი;

დ) საჩივარი განუხილველი დატოვოს.“

საგადასახადო კოდექსის 159-ე მუხლს დაემატა მე-6 ნაწილი:

„გადასახადის გადამხდელმა/საგადასახადო აგენტმა ან სხვა ვალდებულმა პირმა (წარმომადგენელმა), საბჭოს მიერ დავის განხილვის დროს მიღებული გადანყვეტილება შეიძლება გაასაჩივროს მხოლოდ ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ გადანყვეტილებასთან ერთად, თუ არსებობს პირის კანონიერი ინტერესი“.

ამ ნაწილის დამატებით შეტანა 159-ე მუხლში კანონპროექტის ავტორთა მიერ საკმაოდ ვრცლად დასაბუთებული **„საგადასახადო კოდექსში ცვლილებებისა და დამატებების შესახებ“** განმარტებით ბარათში, კერძოდ ისინი მიუთითებენ, რომ:

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 177-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად: **„ცალკე გასაჩივრებას არ ექვემდებარება ადმინისტრაციული წარმოების საკითხთან დაკავშირებით მიღებული ადმინისტრაციული ორგანოს გადანყვეტილება, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ეს პირდაპირ არის გათვალისწინებული კანონით...“** როგორც ჩანს, კანონმდებლებმა ადმინისტრაციული ორგანოს კონკრეტული გადანყვეტილების ცალკე გასაჩივრების უფლება დაადგინეს, თუმცა, ძალზედ შეზღუდულ ფარგლებში.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსი პირდაპირ არ უთითებს, რომ საბჭოს მიერ დავის განხილვის დროს მიღებული რომელიმე კონკრეტული გადანყვეტილება, საბოლოო გადანყვეტილების გარეშე, შეიძლება გასაჩივრდეს ცალკე გასაჩივრების წესით. თუმცა, კოდექსი არც საპირისპიროზე არ საუბრობს, აქედან გამომდინარე,

ცხადია, უნდა ვიხელმძღვანელოთ საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის ზემოაღნიშნული მუხლით (177-ე მუხლი) და ასეთი ტიპის კონკრეტული გადანყვეტილებები არ უნდა გასაჩივრდეს ცალკე გასაჩივრების წესით.

თუმცა, საკითხის დაზუსტების და კოდექსში გარკვეული ბუნდოვნების აღმოფხვრის მიზნით, ამასთან, საგადასახადო დავების სპეციფიკიდან გამომდინარე, მიზანშეწონილია კოდექსში დაზუსტდეს აღნიშნული საკითხი და პირდაპირ გაიწეროს, რომ საბჭოს მიერ დავის განხილვის დროს მიღებული რომელიმე კონკრეტული გადანყვეტილება, არ შეიძლება გასაჩივრდეს, საგადასახადო კოდექსის 159-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ერთ-ერთი გადანყვეტილების გარეშე, კერძოდ: საჩივარის დაკმაყოფილების და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის გადანყვეტილების გაუქმების, საჩივრის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის გადანყვეტილების გაუქმების, საჩივრის ნაწილობრივ გაუქმების, საჩივრის არ დაკმაყოფილების, ან საჩივრის განუხილველად დატოვების შესახებ გადანყვეტილებასთან ერთად.

აღნიშნულიდან გამომდინარე გამოდის, რომ საგადასახადის გადამხდელმა/საგადასახადო აგენტმა ან სხვა ვალდებულმა პირმა, თუ შემოსავლების სამსახურის გადანყვეტილება ფინანსთა სამინისტროს დავების საბჭოში გასაჩივრა, ვალდებული ხდება დაელოდოს დავების საბჭოს გა-

დანყვეტილებას. იმ შემთხვევაში, თუ მას არ დააკმაყოფილებს ეს გადანყვეტილება, 159-ე მუხლის მე-6 ნაწილის შესაბამისად გაასაჩივროს მხოლოდ ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ გადანყვეტილებასთან ერთად. კეთილი და პატიოსანი...! ამ მუხლის პირველი ნაწილის ა), ბ) და გ) ქვეპუნქტების შესაბამისად გადამხდელი მიიღებს საბჭოს რაიმე სახის გადანყვეტილებას საჩივრის დაკმაყოფილების, ან კიდევ დაუკმაყოფილებლობის შესახებ, მაგრამ რა უნდა დაურთოს, გადამხდელმა სასამართლოში შესატან სარჩელს, თუ მოხდა ისე, რომ საბჭომ საჩივარი განუხილველი დატოვა და ამის შესახებ გადამხდელს არავითარი შეტყობინება (წერილობითი პასუხი) არ მისცა? არადა, ამის შესაძლებლობას კოდექსის სხვა მუხლები იძლევა. თუმცა, ისიც მინდა აღვნიშნო, რომ ფინანსთა სამინისტროს დავების საბჭოდან როცა გადამხდელი დროულად ვერ ლეზულობს სათანადო შეტყობინებას (გადაწყვეტილებას, ან კიდევ საჩივრის განხილვის შეჩერების შესახებ საფოსტო გზავნილს), აღნიშნული სამსახურის წარმომადგენლები თავგამოდებით გვიმტკიცებენ, რომ მსგავსი შემთხვევა, რომ გადამხდელს პასუხი არ ეცნობოს პრაქტიკულად გამორიცხულია (ანალოგიურად ირწმუნებიან შემოსავლების სამსახურის საჩივრების სამმართველოს თანამშრომლებიც).

აქვე მინდა მკითხველთა ყურადღება გავამახვილო ერთ გარემოებაზე. ხშირად გადამხდელები სწორად ვერ აითვლიან ვადებს,

რაც გამოიხატება იმაში, რომ საჩივრის განხილვის ვადის შეჩერების (სსკ-ის 156-ე და 158-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად) პერიოდი არ ჩაითვლება საჩივრის განხილვის ვადის დადგენილ 20 კალენდარულ დღიან ვადაში, ან კიდევ დროულად ვერ ღებულობენ საფოსტო გზავნილს საჩივრის განხილვის ვადის შეჩერებაზე სსკ-ის 157-ე და 160-ე მუხლების პირველი ნაწილების შესაბამისად. იმის შიშით, რომ პირველ შემთხვევაში – შემოსავლების სამსახურიდან გადაწყვეტილების მიუღებლობა ეთვლებათ უარად და 5 კალენდარული დღის ვადაში უნდა გაასაჩივრონ შემდგომ ინსტანციაში (დავების საბჭოში ან სასამართლოში), ხოლო მეორე შემთხვევაში – დავების საბჭოში განხილვის ვადის ამონურვიდან მე-10 კალენდარულ დღეს შედის ძალაში და აღნიშნული ვადების დარღვევის შემთხვევაში საჩივარი განსახილველად აღარ მიიღება სასამართლოს პირველივე ინსტანციაში (რაიონულ, საქალაქო) სასამართლოში, ზოგჯერ ნაჩქარევად უხდებათ საჩივრების შეტანა შემდგომ ინსტანციაში, რაც გადამხდელთა ზედმეტი ფაცი-ფუცისა და ქალაქლების გაგზავნ-გამოგზავნის საფუძველი ხდება.

ჩემის აზრით, კარგი იქნებოდა მას შემდეგ, რაც სსკ-ის 152-ე მუხლით დადგენილი საგადასახადო ორგანოდან მიღებული შესაგებების გასაჩივრების 5 დღიანი ვადა, ცვლილებების შესაბამისად 20 კალენდარულ დღემდე გაიზარდა, შემოსავლების სამსახურიდან და დავების საბჭოდან მიღებული, ან მიუღებელი გადაწყვეტილებების (ავტომატური უარი საჩივრის განხილვის ამონურვიდან 20 კალენდარული დღის გასვლის შემდეგ) გასაჩივრების ვადა 20 თუ არა, 15 კალენდარულ დღემდე მაინც გაზრდილიყო.

როცა ვსაუბრობთ საგადასახადო დავების პრაქტიკაზე, არ შეიძლება გვერიდ ავუაროთ საგადასახადო კოდექსით დადგენილ კიდევ ერთ დისკრიმინაციულ წესს, რომელსაც საგადასახადო კოდექსის

68-ე მუხლის (გადასახადის თანხების დარიცხვა) მე-2 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი ადგენს, აღნიშნული შესაბამისად, საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს გადასახადის გადამხდელს/საგადასახადო აგენტს, სხვა ვალდებულ პირს „სხვა სათანადო ინფორმაციის“ საფუძველზე დაარიცხოს გადასახადები (ფინანსური სანქციებით), თუმცა კოდექსში განმარტებული არ არის, რა შეიძლება იყოს ეს „სათანადო ინფორმაცია“, ან როგორ და ვის მიერ დგინდება ინფორმაციის სათანადობა.

ამავე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს (ალბათ სწორედ ზემოთ აღნიშნული „სათანადო ინფორმაციის“ საფუძველზე) გადასახადის გადამხდელის პირადი აღრიცხვის ბარათზე (მუხლი-73) ასახვით განახორციელოს ჯერ სავარაუდო, შემდეგ კი შესწორებითი დარიცხვა. ეს უკანასკნელი აუქმებს სავარაუდო დარიცხვას.

ერთი შეხედვით, ეს არც თუ ისე საგანგაშოა. მითუმეტეს, თუ შესწორებითი დარიცხვით საბოლოო ჯამში რეალობა დადგინდება და გადამხდელს რეალურად (ფაქტობრივად) გადასახდელი გადასახადები და შესაბამისი ფინანსური სანქციები დაეკისრება, მაგრამ ხშირად საგადასახადო ორგანოები სწორედ ზემოთ აღნიშნული „სხვა სათანადო ინფორმაციის“ საფუძველზე, საკითხის საფუძვლიანად შეუსწავლელად, არამართლზომიერად ახორციელებენ გადამხდელებზე გადასახადებისა და შესაბამისი ფინანსური სანქციების (ჯარიმა, საურავების) დარიცხვას და თუ გადამხდელი აღნიშნული არამართლზომიერი დარიცხვის გამო ატეხს განგაშს და საგადასახადო დავას მოიგებს, საგადასახადო ორგანოები თავს იმით იმართლებენ, რომ ეს დარიცხვა სავარაუდოა, იგი „სათანადო ინფორმაციის“ საფუძველზე განხორციელდა და ახლა შეგვიძლია ამ დარიცხვის შემასწორებელი დარიცხვა განვახორციელოთ.

ამ საკითხს თან სდევს კიდევ ერთი პრობლემაც, რაც იმაში გა-

მოიხატება, რომ თუ საგადასახადო ორგანომ „სხვა ინფორმაციის“ საფუძველზე განახორციელა გადასახადის დარიცხვა და მოხდება ისე, რომ ძირითადი გადასახადის თანხა 25 ათას ლარს გადააჭარბებს, საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 218-ე მუხლის მოთხოვნებიდან გამომდინარე, გადამხდელი ვალდებული ხდება საგადასახადო მოთხოვნის მიღებიდან 45 კალენდარული დღის ვადაში გადაიხადოს აღნიშნული ძირითადი გადასახადი, წინააღმდეგ შემთხვევაში მის მიმართ აღიძრება სისხლის სამართლის საქმე.

მოდით წარმოვიდგინოთ, რომ გადამხდელს, რომელმაც 2 თუ 3 წლის წინ შეწყვიტა ეკონომიკური საქმიანობა და პრაქტიკულად არავითარი შემოსავლები არ გააჩნია, საგადასახადო ორგანომ ზემოთ აღნიშნული „სხვა ინფორმაციის“ საფუძველზე 6 წლის ხანდაზმულობის ვადის გათვალისწინებით წინა პერიოდზე (როცა ეკონომიკურ საქმიანობას ახორციელებდა) აღმოუჩინა რაღაც სავარაუდო დარღვევა და შესაბამისად მასზე განახორციელა გადასახადის სავარაუდო დარიცხვა, რომლის ძირითადი გადასახადიც 25 ათას ლარს აღემატება. იწყება გადამხდელის ნერვიულობა. იგი სასწრაფოდ იწყებს საგადასახადო დავას, მაგრამ დავის განხილვის პირველ ინსტანციაში, როგორც წესი, 45 სამუშაო დღის ვადაში (ცამდე მართალიც რომ იყოს) ვერ ხერხდება მისი გადაწყვეტა და მის მიმართ იწყება სისხლის სამართლებრივი დევნა (რაც კიდევ უფრო საწერვიულო ხდება), არა და საბოლოოდ შეიძლება აღმოჩნდეს, რომ ეს ყველაფერი არარეალურია და გადამხდელს აღნიშნული გადასახადების გადახდა საერთოდ, ან იმ რაოდენობით არ ეკუთვნოდა, რომ მასზე სისხლის სამართლებრივი დევნა დაწყებულიყო.

ვფიქრობ, აღნიშნულით ირღვევა პიროვნების კონსტიტუციური უფლებები. ამდენად, საგადასახადო კოდექსით დაწესებულ აღნიშნულ ნორმას დემოკრატიულობის ჩარჩოში მოქცევა სჭირდება.